

Домашнє завдання
7 клас

Предмет «Народознавство»
12-07-2024

На уроці ми написали короткий іспит по темі «Рід, родина, сім'я». Хто не писав, прошу виконати вдома.

Залишу тут тренувальні картки до нього:

<https://quizlet.com/535277172/%D0%A0%D1%96%D0%B4-%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%96%D0%BC%D1%8F-flash-cards/?i=35fv4p&x=1jqt>

На домашнє завдання прошу прочитати лекцію в додатку.

З повагою, вчителька народознавства Оксана Заваденко

Питання до теми сім'я та родина, дерево роду

1. Як називається одне покоління роду?	
2. До якого коліна традиційно було почесно знати своїх предків?	
3. Яке дерево вважалося священним у давніх слов'ян і його найчастіше використовують для зображення Дерева роду?	
4. Як одним словом можна назвати подружжя та їх малолітніх дітей?	
5. Як називається дружина сина?	
6. Як називається батько чоловіка?	
7. Як називається мати дружини?	
8. Як називається батько бабусі?	
9. Як назвати сім'ю, де разом проживають два одружені брати із своїми дружинами та дітьми?	
10. Як назвати сім'ю, де разом проживають батьки та їх одружені діти із своїми дружинами та дітьми?	
11. Як називається устрій, де головою сім'ї є батько?	
12. Хто зазвичай лишався в сім'ї з батьками, щоб доглядати їх на старості та успадкувати майно: син чи донька?	
13. Як називали чоловіка доньки, який приходив жити до її батьків після одруження?	

Слова для довідок: **приймак, патріархат, братська, до сьомого, свекор, син, коліно, теща, прадід, сім'я, дуб, батьківська, невістка.**

Тема: Традиційна будова та оздоблення житла в Україні.

Традиційно з давніх давен українці жили в **хатах**. Будова хати, її зовнішній та внутрішній вигляд мало змінилися впродовж століть. Єдине, що змінилося, це те, що давніше переважали *одnodільні* хати – які мали лише одну велику кімнату. Пізніше, конструкція вдосконалилася, і хати почали складатися із *трьох головних частин* (**сіни, світлиця та комора**) – ми це називаємо *тридільна* хата. Вхід хати вів у першу частину хати – *сіни*.

З одного боку сіней була **світлиця (хата)** - велика кімната для мешканців хати. В світлиці проходило усе життя родини – готували та споживали їжу, пряли та вишивали, спали. Влітку люди мало часу проводили в оселях – увесь день працювали на полі, чи в городі. Часто навіть їли в саду коло хати.

З другого боку сіней була **комора** або *кліть*, де господарі тримали харчі та речі для щоденної праці, які не показувалися в світлиці.

Українські хати будували переважно з дерева та глини. При будівництві глиняної хати використовували дерев'яний каркас з колод, а решта стін переплітали жердками – тонкими прутами, які мастили з обох боків глиною, перемішаною із соломною. Опісля білили обидва боки (ззовні, і зсередини) крейдою (вапняковим розчином). Така хата мала покрівлю (дах) із соломи або очерету.

В степу, також знаходяться хати, будовані із блоків глини, зліплених разом глиною, змішаною з соломною. Ці хати білили і ззовні, і зсередини.

В лісистій місцевості (в Карпатах та на Поліссі) хати будували з товстих колод, припасованих щільно одна до одної. Такі хати покривали *гонтами* – дерев'яними дощечками. Їх переважно не білили.

Здебільшого, українські хати мали **чотирисхилий дах**, що відрізняло їх від осель сусідніх народів. Деколи дах був **двосхилим**.

Глиняні хати внизу, біля основи, мали потовщення стіни – **призьбу**, яку малювали іншим кольором глини. Така хата була дуже красивою – біла з кольоровою основою. Часто українські хати ззовні та зсередини оздоблювали візерунками та малюнками.

Підлога в традиційній давній українській хаті була глиняною (називалася «долівка»), часом застелялася соломною. В Карпатах підлогу застеляли дерев'яними дошками.

Основними елементами світлиці були:

- Велика **піч**. Вона була обов'язковим і дуже важливим елементом. На ній не лише готували їсти, але й опалювали хату, сушили все, що потрібно, а також за піччю спали діти чи старші люди. Найчастіше господиня прикрашала піч малюнками.
- **Піл** (дошки на стовпчиках), на яких спали. Піл виконував функцію ліжка.
- **Лавки (лави)** – довгі дошки вздовж стін хати та біля столу, на яких сиділи.
- **Мисник** - полички на посуд, миски.
- **Покуть** – куток хати, протилежний від печі. Там висіли *ікони (образи)* – переважно на поличці яка зветься **божницею (божником)**. Покуть щедро прикрашали вишитими рушниками. Тому часом цю частину хати називали ще червоним кутком. Це була найпочесніша частина хати, тому за столом на покуті було місце господаря, важливих гостей, наречених, тощо. На покуті ставили дідух у різдвяний час.
- **Стіл, скриня, ослін.**

На стелі посередині хати проходив **сволок** – це товста балка, яка тримала конструкцію даху. На сволоку часто вирізали рік будівництва хати та її власника; родинні свята (уродини, смерті, весілля). Також малювали картини на сволоку, прикрашали різбленням хрестів, сонця, місяця, інших містичних символів, які охороняли хату від злих духів. До сволока кріпилася дитяча колиска для немовлят.

